

villor och fritidshus

1981 års fastighetstaxering kastar redan sin skugga framför sig. Den brist på villor och fritidshus som grundlades på 1960-talet, då socialdemokraterna envist motsatte sig ett bostadsbyggande i enlighet med befolkningens önskemål, kommer nu surt efter. Priserna på småhus och sommarstugor har rusat i höjden. Ägarna kan glädja sig när de säljer husen, men först då. Normalt skapar de höga priserna enbart bekymmer i form av skärpt skatt.

Socialdemokraterna gör i dag desperata försök att sätta sig på två stolar samtidigt.

Å ena sidan vet de att en stor del av partiets sympatisörer äger villa eller fritidshus. Inte minst välförsedda i det avseendet är ombuden till partikongresserna, där beslut brukar fattas som försvårar för vanliga människor att skaffa sig småhus. Därtill kommer alla de som drömmer om den egna villan eller sommarstugan och inte vill ha åtgärder som fördyrar det. Å andra sidan finns hyresgäströrelsen, en mäktig påtryckningsgrupp, som sorgfälligt bevakar partiets bostadspolitiska göranden och låtanden och som högljutt ger hals så fort någon välvilja gentemot småhusägarna framskymtar.

Även när det gäller ägande av lägenheter är socialdemokratin nästan liberalt kluven. Exempelvis Metallekonomen Per Olof Edin har insett att boendekostnaderna kan nedbringas om den enskilde tillåts äga sin lägenhet. Men det betraktas som en kapitalistiskt influerad hädelse av de socialistiskt renläriga som kan sin Marx och har kollektivismen till politiskt ideal. LO-tidningen skriver om partiets bostadspolitiska expert, kommunalrådet Nils Yngvesson, att "ägarlägenheter är

det bedrävligaste han vet".

När moderatledaren Gösta Bohman pekade på de konsekvenser de nya taxeringsvärdena medför och föreslog motåtgärder, blev reaktionen våldsam. Olof Palme påstod att det var fråga om att skrämma småhusägarna. Det skrämmande är ju de nya taxeringsvärdena, som föv vem som helst kan räkna ut.

Moderaterna har för sin del gett väljarna besked. De godtar inte att de kommande taxeringsvärdena skall tillåtas slå igenom för småhus och sommarstugor. De kräver att progressiviteten i villabeskattningen minskas och att skattereglerna utformas så att småhusägarna inte åsamkas större kostnadsökningar än de som bor på andra sätt. De vill ge den enskilde större möjligheter att äga sin lägenhet och åstadkomma att fler bereds förutsättningar att skaffa sig fritidshus genom att gynna målsparande och lätta på byggrestriktionerna. Det är en politik som utformats med hänsyn till medborgarnas önskemål och drömmar – och är det inte just så partiernas ställningstagande skall förankras?

Vad betyder då en socialdemokratisk bostadspolitik för småhusägarna?

Den betyder att avdragsrätten för skuldräntor begränsas. Observera att det gäller alla räntor. Även jordbrukare och småföre-

tagare skulle följaktligen råka illa ut. Nils Yngvesson framhöll i en debatt i Malmö i början på maj att försämringarna endast skulle gälla hus i nyproduktion. I en intervju i LO-tidningen någon månad senare förekommer inte den reservationen. Man frågar sig osökt varför. Dessutom kräver han höjd realisationsvinstbeskattning, avdrag från skatt och inte från inkomster och tätare taxeringar. Följden blir försämrade villkor för den enskilde småhus- och fritidshusägaren.

Villaägarna är "vårt folk", förklarade den forne finansministern Gunnar Sträng en gång. Det var en verbal propagandakuliss, avsedd att dölja en rad bockfötter. Om småhusägarna är socialdemokraternas folk är det i den bemärkelsen att de skall pungslås – Nils Yngvesson medger själv att 400 000 småhusägare skulle få försämrad ekonomi, en siffra som uppenbarligen är i underkant, eftersom den utgår från en marginalskatt på endast 60 procent.

I realiteten betraktar socialdemokraterna enskilt ägande av bostaden som ett hot mot de socialistiska ambitionerna. Opportunistiska krumbukter kan inte dölja att det som partiet har att erbjuda ägarna av småhus, lägenheter och sommarstugor är stenar i stället för bröd.

Matti Häggström